

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in tožila se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Istituzione Economica Italiana-Chiari (Brescia).

IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima Istituzione Economica Italiana-Chiari (Brescia).

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, petek 2. julija 1943-XXI

Cena posamezni številki lir 0'80

Podaljšava rokov iz naredbe o spremembah zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal

upoštevajoč, da še vedno obstoječi pogoji, zaradi katerih so se pokojnine zvišale in smatrajoč za potrebno, da se roki iz členov 2. in 13. omenjene naredbe podaljšajo,

po zaslišanju prizadetih sindikalnih združenj,

naslednjo naredbo:

Clen 1. — Veljavnost določb členov 2. in 13. naredbe z dne 16. julija 1942-XX št. 150 s spremembami zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev se podaljšuje za ves čas sedanje vojne.

Clen 2. — Ta naredba stopi v veljavo od dne objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana 26. junija 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Giuseppe Lombrassa

Določbe glede drugih kož veljajo tudi za zajčje in kunčje kože

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal

glede na svojo naredbo z dne 11. septembra 1941-XIX št. 102 s predpisi o zbiranju, razdeljevanju in predelavi kož,

smatrajoč za umestno, da se razlegne določbe glede govejih, konjskih, ovčjih, kozjih in svinjskih kož tudi na kunčje in zajčje kože in da se te določbe same spremenijo, kolikor gre za kazni proti kršiteljem,

naslednjo naredbo:

Clen 1. — Določbe naredbe z dne 11. sept. 1941-XIX št. 102 s predpisi o zbiranju, razdeljevanju in predelavi kož se razširjajo tudi na kože divjih ali domačih kuncev in zajcev.

Clen 2. — V 10 dneh, kar stopi ta naredba v veljavo, morajo trgovske, industrijske, rokodelske in zadržne tvrdke, razne ustanove in zbiralec in vobče vsi, ki imajo po katerem kolj naslovu surove ali strojene kože domačih ali divjih kuncev in zajcev, prijaviti Visokemu komisariatu (odd. VIII.) njih količino po teži, številu in kakovosti.

Prijava se mora vložiti tudi, če so kože že prodane.

Clen 3. — Proizvajalec kunčjih in zajčjih kož smejo pridržati vsako leto za družinske potrebe toliko kož za vsako rodbino, kolikor jih določa Visoki komisariat (oddelek VIII.).

Clen 4. — Razveljavljajo se drugi, tretji in četrti odstavek člena 17. naredbe z dne 11. septembra 1941-XIX št. 102.

Clen 5. — Kršitelji določb člena 2. te naredbe in določb naredbe z dne 11. septembra 1941-XIX št. 102 se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 in z uporabo določb naredbe z dne 25. novembra 1942-XXI št. 215 v denarju do 5000 lir ali z zaporom do 2 mesecev.

V hujših primerih se izreče poleg denarne kazni tudi zapor in se lahko odredi začasni ali trajni odvzem obrtne pravice.

Ob začasnem odvzemu obrtne pravice se morajo nameščenim delojemnikom nadalje plačevati

Važni sklepi glede italijanske lesne sečnje

V posebnem rimskem dopisu poročala »Internationaler Holzmarkt« naslednje o italijanskih ukrepih glede sečnje listovcev.

Prizadevanja pristojnih korporacijskih organov, da se doseže zboljšanje discipline v proizvodnji in glede cen v lesnem sektorju, se z vso vnemo in uspehom nadaljujejo. Državna zveza lesnih industrijcev je na podlagi direktiv korporacijskega odbora za razdeljevanje lesa že sprožila konstituiranje pokrajinskih konzorcijev, v katerih naj bi se združile tvrdke, ki skrbje za sečnjo in predelavo listnatega lesa. Naloga teh pokrajinskih konzorcijev je predvsem v tem, da izdelajo načrt razdeljevanja in sečnje listovcev in naj bi se v tem načrtu upoštevale samo firme, ki so v seznamih pokrajinskih gospodarskih zbornic. Na ta način naj bi se v bodoče preprečilo, da bi se na tem polju uveljavljale tvrdke, ki jim je ta branša tuja in ki poslujejo le iz špekulativnih vzrokov, kar se je moglo v preteklosti dostikrat ugotoviti. Posekani les bi se nato razdelil med žage. Nadalje naj bi konzorciji dobili za račun vpisanih tvrdk tudi cele gozdove za sečnjo listovcev ter pravico prodaje posekanih debel in izdelanih proizvodov žag za skupni račun.

Ta nova iniciativa korporacijskih organov je takoj našla dober odmev, in sicer zlasti pri proizvajalcih Padske nižine. Prvi pokrajinski konzorciji so se že ustanovili v pokrajinah Turin, Cuneo, Vercelli, Alessandria, Novara, Asti, Aosta, Milan, Cremona, Pavia in Bologna. V teh pokrajinah so se v zadnjem času posebno močno razširile kulture topolov. Da bi se omogočilo tem pokrajinskim konzorcijem uspešno delovanje, je Državna zveza lesnih industrijcev predlagala korporacijskemu odboru za lesno razdelitev, da se dovoli sečnja samo tvrdkam, ki so vpisane pri pokrajinskih konzorcijih kot člani. Nadalje naj bi se dovolil nakup listovcev na panju samo konzorcijem. Listovci, ki so bili posekani od oseb ali tvrdk, ki niso včlanjene v konzorciju (kmetovalci, proizvajalci drv itd.), naj bi bili brez izjeme na razpolago konzorcijem. Končno naj se ne izda dovoljenje za transport lesa listovcev posameznim tvrdkam, temveč izključno samo konzorcijem.

Glede cen listovcev je predlagala Državna zveza lesnih industrijcev, da v primerih, ko se ne moreta obe stranki pogoditi o ceni lesa na panju, določijo ceno v ta namen posebej ustanovljene komisije pri pokrajinskih korporacijskih svetih. Te komisije naj sestavljajo po en zastopnik kmetovalcev, konzorcijev in gozdne mi-

plače in mezde, državi, pokrajini in občinam pa davki in takse.

Clen 6. — Ta naredba stopi v veljavo od dne objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana 26. junija 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Giuseppe Lombrassa

lice. Državna zveza kmetovalcev je že pristala na ta predlog ter odredila, da se v pokrajinah, kjer so se konzorciji že ustanovili, skličejo paritetne komisije. Na ta način se bosta sečnja in predelovanje doraslega lesa olajšala in pospešile, ker je v zadnjem času ravno vprašanje cen otežkočilo proizvodnjo.

Važna nova ureditev za sečnjo se je uvedla za pokrajino Bolzano. Naredba prefekta z dne 28. aprila 1943 pooblašča pokrajinsko poveljstvo Gozdne milice, da po svojih funkcijah pozove lastnike gozdov k sečnji. Pri tem pozivu se ozira na velikost gozda, na množino koristnega lesa in na druge okoliščine. O pozivu gozdnim lastnikom obvesti Gozdna milica pokrajinski korporacijski svet. Les se mora takoj posekati, gozdna oblast pa določi čas sečnje in kraj, kamor se mora dobaviti les. Tudi v občinskih gozdovih se v bodoče izvrši sečnja po načrtu, ki ga izdelata Gozdna milica in pristojna oblast. Ko dobe gozdni lastniki poziv za sečnjo, morajo v 14 dneh pisмено sporočiti Gozdni milici, če bodo sami izvedli sečnjo in dobavili les ali ne. V prvem primeru morajo navesti tudi kraj, kjer bodo gozdni lastniki izročili les oblastem. Če se gozdnemu lastniku v 60 dneh ne sporoči ime firme, kateri naj dobavi les, ga sme prodati v prosti trgovini, toda samo po uradno določenih maksimalnih cenah. Če gozdni lastnik ne bi sam posekal lesa in ga sam dobavil, potem poveri posebno komisija s tem poslom kako indu-

strijsko firmo. Isto se zgodi tudi, če bi gozdni lastnik sicer obljubil, da dobavi les v določenem času, svoje obljube pa ne bi izpolnil. V tem primeru se les zapleni in se izroči drugi firmi. Ta komisija se ustanovi pri pokrajinskem korporacijskem svetu, komisijo pa sestavljajo: poveljnik Gozdne milice, direktor Zveze industrijcev in direktor Zveze kmetovalcev. Predseduje komisiji podpredsednik pokrajinskega korporacijskega sveta. Označenje dreves gre na račun gozdnega posestnika, vsi drugi stroški kot predaja, kontrola, merjenje itd. pa na račun industrijskega podjetja.

Iz tega ukrepa prefekta v Bolzanu se vidi, da se izdajajo tudi v sektorju iglavcev podobni ukrepi za pospeševanje sečnje, kakor so se izdali v sektorju listovcev. Dela so v mnogih pokrajinah zastala zaradi navedenih težkoč ter zaradi pomanjkanja delovnih sil. Tudi transportne težkoče so znatne, ker zahtevajo nekatere prevozne firme pretirano visoke cene, ki dostikrat že za čisto kratke proge presegajo vrednost lesa, ki naj se prepelje.

Z objavo v »Gazzetti Ufficiali« z dne 4. maja 1943 je stopil v veljavo zakonski dekret, ki velja za nazaj od 1. januarja dalje in s katerim se dovoljuje carine prost uvoz 4.100.000 stotov navadnega surovega lesa za izdelavo mehanične in kemične lesovine. Podrobne formalnosti za uvoz tega lesa določi finančni minister. Kot surovina v smislu te naredbe velja vsak navadno razklan les.

Večja zelenjadna proizvodnja v Srbiji

Čeprav je zelenjava za ljudsko prehrano precejšnega pomena in čeprav so naravni pogoji za gojitev zelenjave v Srbiji zelo ugodni, vendar ni bila pred vojno gojitev zelenjave v Srbiji posebno razvita. Razen v okolici velikih mest, so se na vasi pridobivali samo fižol, zelje in nekoliko krompirja. Proizvodnja zelenjave pa je bila na deželi tako nezadostna, da se ni mogla kriti niti lastna potreba kmetovalcev. V zadnjem predvojnem letu je bilo v Srbiji obdelanih samo 1500 ha z zelenjavo.

Več vzrokov je, da se je zelenjava tako malo gojila. Predvsem ni bilo prebivalstvo vajeno na presnino in zato tudi ni bilo večjega podneta za gojitev zelenjave. Beograd, ki je bil največje konsumno središče Srbije, je porabil pred vojno na glavo prebivalca samo 40 kg presne zelenjave, zato pa 49 kg mesa in 79 litrov vina. Skoraj 70 odstotkov vse svoje potrebe na zelenjavi pa je kril Beograd v Banatu in Sremu, kar je tudi povzročilo, da je bilo zelenjadarstvo v Srbiji slabo razvito. Industrija za konzerviranje zelenjave je bila zelo slabo razvita. Vsem so bile samo 4 tovarne za konzerviranje zelenjave, njih kapaciteta pa ni bila tako visoka, da bi mogla v večji meri vplivati na gojitev zelenjave. Njih vpliv se je

kazal samo v neposredni okolici tovarn.

Po vojni je nastala v Srbiji zaradi poslabšane prehrane potreba večje gojitve zelenjave. Že v kmetijskem načrtu za leto 1942. je bilo predvideno, da se znatno poveča gojitev zelenjave. V primeri s predvojnimi časom se je nato tudi proizvodnja zelenjave dvignila, ker pa je istočasno močno narasla tudi potrošnja, se je mogla le deloma kriti potreba mestnega prebivalstva. Na podlagi izkušenj iz prejšnjih let so nato odgovorni činitelji izdali nove ukrepe, da se proizvodnja zelenjave poveča in da se tudi redno oskrbuje trg z zelenjavo. Letos se je zemlja posejala z zelenjavo v mnogo večjem obsegu in tudi pravočasno. Prej je bila največja težava nabaviti potrebna semena. Letos pa se je mogla ta težava pravočasno premagati. Iz Nemčije in iz Madžarske so se mogle uvoziti zadostne količine semena.

Da se semena pravilno razdele med proizvajalce, se je poverilo razdeljevanje velikim kmetijskim tvrdkam. Na podlagi naredbe generalnega pooblaščenca za gospodarstvo so nato te tvrdke sklenile s proizvajalci dobavne pogodbe, po katerih morajo tvrdke dobaviti potrebna semena, v nadomestilo pa dobe potem ustrezne količine zelenjave. Poleg tega pa so pro-

izvajalci kupili tudi v prosti trgovini mnogo semen.

Ker so bila potrebna semena zagotovljena, je mogel predvideti obdelovalni načrt mnogo večje površine za zelenjavo ter se je ta določila za posamezne kmetijske proizvajalce. Vsak kmetovalec pa more pridelati tudi več zelenjave, kakor mu je bilo predpisano. Tudi vse šole ter vse mestne in vaške občine so morale obdelati svoja zemljišča in vrtove z zelenjavo. Posebno beograjska občina je storila v tem pogledu mnogo in samo Beograščani so obdelali z zelenjavo okoli 2000 ha. Da bi se oskrba Beograda še bolj zagotovila, je bila priključena Beogradu tudi občina Žarkovo, ki ima 1000 ha vrtov. Poleg tega se je osušilo močvirje pri Makišu in se je s tem pridobilo 5000 ha nove zemlje. Končno se je letos razvila intenzivna propaganda za stopnjevanje proizvodnje zelenjave. Na podlagi vseh doseženih uspehov se more trditi, da se bo proizvodnja zelenjave v Srbiji močno in zelo ugodno razvijala. Ker so se že sedaj ustanovile oz. se nameravajo še ustanoviti tovarne za konzerviranje zelenjave, se more upati, da bo gojitev zelenjave postala v Srbiji važna panoga srbskega kmetijstva.

Italijansko-srbski plačilni promet za predvojne obveznosti

Srbska narodna banka je izdala okrožnico, v kateri sporoča, da je bil sklenjen med italijanskimi in nemškimi oblastmi sporazum o plačilu starih srbskih obveznosti italijanskim upnikom ter o plačilu starih italijanskih obveznosti srbskim upnikom. Sporazum velja za obveznosti, ki so nastale pred 6. aprilom 1941. Srbski dolžniki poravnajo po tem sporazumu svoje obveznosti iz blagovnega prometa in z njim zvezanih postranskih stroškov v rednem plačilnem prometu z Italijo. To velja tudi za upnike vseh Italiji priključenih ozemelj, torej tudi za Ljubljansko pokrajino. Na enak način bodo vnovčili tudi srbski upniki svoje terjatve v Italiji in v priključenih ozemljih. Srbski upniki poravnajo svoje obveznosti po predhodni odobritvi Srbske narodne banke, kateri morajo v ta namen podati vse potrebne podatke (ime upnika, višino zneska dolga, dokaz o obstoju dolga). Navesti morajo tudi, če je bila dotična terjatve že prijavljena Srbski narodni banki. Srbski upniki, ki imajo terjatve v Italiji in v Italiji priključenih ozemljih, morajo pozvati svoje dolžnike, da jim dolžne zneske poravnajo v plačilnem prometu z Italijo, in sicer po denarnem zavodu v Srbiji, ki ima poslovne zveze z Italijo.

Vesti iz Bolgarske

Bolgarsko kmetijsko ministrstvo je odredilo, da se morajo posevki s sezamom povečati. Sezam se pridobiva kot drugi pridelek in daje dodatne količine jedilnega olja.

Bolgarski ministrski svet je izdal naredbo, po kateri se sme proizvodnja semen in njih prodaja izvrševati samo po načrtu, izdelanem v ta namen. Trgovci s semeni morajo imeti za trgovino s semeni posebno dovoljenje. Namen naredbe je, da se kakovost semen zboljša.

Iz italijanskega gospodarstva

Ministrstvo za javna dela je objavilo podatke o svojem delovanju. V vsej Italiji je bilo v delu 1582 javnih del, pri čemer popravila zaradi vojnih škod niso všteta. Od vseh javnih del se je 711 javnih del začelo že v prejšnjih letih, 871 pa letos. Proračuni za ta dela so znašali 1.1 milijarde lir. Letos bo izdano za javna dela nad 500 milijonov lir. Na severno Italijo odpade 369 javnih del za 34 milijonov lir, na južno 542 del za 233 in na otočno Italijo 303 javna dela za 306 milijonov lir.

Minister za korporacije Cianetti je te dni odobril kolektivno pogodbo o akordnem delu v kovinski industriji. Po tej pogodbi, ki sta jo izdelali obe industrijski konfederaciji, se predvidevajo enake mezdre za moške in za žene, ki so bile pritegnjene na delo v nadomestilo moških delavcev in ki torej opravljajo isto delo ko moški. S to kolektivno pogodbo je storjen pomemben korak v korist industrijskih delavk, ki so bile dosedaj glede mezd nasproti moškimi zapostavljene.

O povojnih nalogah italijanskega kmetijstva je objavil kmetijski strokovnjak Molinari članek v listu »Corriere della Sera«. Po mnenju pisca bo glavna naloga po vojni, da se oskrbi italijansko kmetijstvo z modernimi stroji in umetnimi gnojili. Najmanj 5000 novih traktorjev bo treba izdelati, da se doseže potrebna mehanizacija kmetijstva. Znatno se mora povečati tudi število vseh drugih kmetijskih strojev, zlasti mlatilnic, modernih plugov, sejalnic, strojev za okopavanje, za gnojenje itd. Poskrbeti pa bo tudi treba, da bodo mogli nakupiti kmetovalci stroje po nizkih cenah. Po vojni bo treba priznati proizvodnji kmetijskih strojev prednost. Potrošnja umetnih gnojil je že pred vojno v Italiji neprestano naraščala. V l. 1938./39. je potrošila Italija 16 milijonov stotov superfosfata in 8 milijonov stotov gnojil. V naslednjih letih se je potrošnja dvignila za 7 do 8 odstotkov. Vrednost italijanske kmetijske proizvodnje je znašala v l. 1938. že 45 milijard lir. Od kmetijske proizvodnje živi v Italiji približno 20 milijonov ljudi.

Italijansko-hrvatska družba za javna dela, ki ima svoj sedež v Rimu, svojo podružnico pa v Zagrebu, je dobila te dni od hrvatske vlade koncesijo za melioracijo Lonjskega polja, ki se razteza vzhodno od Zagreba ob Savi in Lonji. Družba se sedaj pogaja s hrvatsko vlado za dograditev hidrocentrale v Triblju pri Fužinah. Nova centrala naj bi imela 70.000 konjskih sil.

Civilni zračni promet se je v Italiji navzlic vojni ugodno razvijal. »Ala Littoria« je dosegla v letu 1942. približno 4.34 milijona km, za 11.2 odstotka več ko v prejšnjem letu. Odpreda potnikov se je povečala za 75, prtljage za 84, poštne pošiljateve za 11 in tovarnega blaga za 31 odstotkov. Iz čiste dobička v višini 1.94 milijona lir se bo zopet izplačala 2 odstotna dividenda. Glavnica družbe znaša 90 milijonov lir.

Zaradi pogozdovanja je gozdna površina v Italiji močno narasla. L. 1939. je bilo vse gozdne površine v Italiji 5,858.713 hektarjev, l. 1929. pa samo 5,563.398 ha. Gozdna površina se je torej povečala za približno 300.000 hektarjev. Kljub vojni se pogozdovanje nadaljuje. Delovni načrt predvideva pogozdovanje v 515 conah, za kar se bo izdalo 30 milijonov lir.

Banca Unione v Milanu je sklenila, da zviša svojo delniško glavnico od 20 na 40 milijonov lir.

Dr. Anton Urbanc:

Koncerni v nemškem zavarovalstvu

Koncern je interesna in delavna združitev podjetij, ki ostanejo pravno samostojna, v svojih ukrepih so pa dejansko odvisna, ker stoje pod enotnim vodstvom koncerna.

Zanimivo je, da morda v nobeni drugi državi sistem koncernov v zavarovalstvu ni tako razvit in mogočen kakor vprav v Nemčiji. Doba po prvi svetovni vojni je v velik meri pospešila ustvaritev velikih zavarovalnih koncernov.

Nepobitno dejstvo je, da je velika večina zavarovalnih podjetij v Nemčiji v rokah prav mnogih koncernov; morda jih je v celem petnajst.

Koncern pomeni v neki meri poenitev organizacijskih in akvizicijskih stroškov, draga konkurenca v zavarovalnem poslu se tako izloči, kajti v skupnem koncernu stoječe družbe si na zavarovalnem trgu ne delajo konkurence; koncern nudi zavarovalstvu ugodnejšo razdelitev rizikov, poskrbi tudi v neki meri ugodnejše pozavarovanje, ker je v takem zavarovalnem koncernu vedno kaka pozavarovalnica, ki stoji čisto na čelu koncerna in vpliva na svoje članice tudi glede premijske politike, sestave splošnih zavarovalnih pogojev in ureditve odškodnin in podobno.

Pri koncernu pride zakon o veliki številki, ki ima v zavarovalstvu tako pomembno vlogo, bolj do izraza. Zavarovanec ima ugodnost, da pri koncernu lahko krije vse svoje različne rizike, kar je zlasti važno pri velikih industrijskih rizikih, ki jih je drugače težko zadovoljivo kriti.

Koncern nastane, kadar se že obstoječa zavarovalna podjetja samostojno združijo v interesno skupnost ali pa kadar vodeče matično podjetje ustanovi nova podjetja in jih združi v svoj koncern. Važne so osebne zveze: voditeljica koncerna pošlje svoje zaupne osebe v drugo podjetje kot upravne svetnike in člane nadzorstva, kar se vedno dogaja, če ima vodeče podjetje večino delnic podrejenega podjetja v svoji posesti. Pregled sestave upravnega in nadzornega sveta nam daje potrebna pojasnila, v kateri koncern podjetje pripada.

Glavni namen zavarovalnega koncerna je, da se riziki čim bolj pomešajo in tako nastane zdrava zavarovalno-tehnična izravnava rizikov, kajti na tem načelu končno temelji vse zavarovalstvo. Koncentracija se pokaže v skupnem pozavarovalstvu, v skupni uporabi iste zunanje službe.

V Italiji imamo lep primer skupne uporabe zunanje službe:

Istituto Nazionale delle Assicurazioni se bavi samo z življenjskim zavarovanjem; zastopnik, ki akvirira življenjska zavarovanja, pride nešteto krat v položaj, da mu interesi nudijo tudi elementarna zavarovanja v kritje. Istituto je v ta namen ustanovil posebno zavarovalnico »Le Assicurazioni d'Italia«, ki se ukvarja zopet samo z elementarnim zavarovanjem (požar, jamstvo, transport in pod.). Predsednik obeh družb je ista oseba.

V Nemčiji je bil sistem koncernov pospešen po odredbi nadzorne oblasti, da zavarovalna podjetja ne smejo skupno opravljati življenjska in elementarna zavarovanja (požar, jamstvo, transport itd.), kar je utemeljeno v tem, da sta obe zavarovalni panogi po notranji strukturi dokaj različni.

Dividendna politika koncerna ima svojevrstno tendenco; nikakor ni namreč v korist koncernu, da je dividenda pri njenih članicah visoka. Nasprotno: v njegovo korist je, da se dividenda nače-

loma ne deli. Vodeča družba koncerna dobi potrebno dividendo v obliki ugodne zavarovalne pogodbe ali tudi drugače. Ne izplača se pletirati v družbi, ki je v zavarovalnem koncernu, za izplačilo višje dividende, ker se dobiček prenese na vodeči zavod koncerna v obliki pozavarovalnih premij.

Philippovitsch, (Grundriss der Politischen Oekonomie, 1916) navaja, da so znašale v l. 1900. do 1910. povprečne dividende zavarovalnih družb 21,22% — vseh delniških družb na svetu 8,88%. Zavarovalni posel je v splošno dobičkonosen; žal, nam manjka v tem pogledu vsaka potrebna statistika.

Od prilično 15 nemških koncernov naštejemo samo najvažnejše in one, ki imajo zvezo z našim domačim zavarovalnim gospodarstvom.

1. Allianz-koncern

je največje zavarovalno podjetje na evropskem kontinentu; vodeča družba je Allianz zavarovalna d. d., ki je bila ustanovljena l. 1890. po Münchner Rückversicherungsgesellschaft, ki je zopet največja pozavarovalna družba sveta; pred drugo svetovno vojno je inkasirala nič manj nego 20% vseh premij iz čisto zavarovalnih poslov.

Koncern je izdal o priliki petdesetletnice matične družbe spomenico, ki je zbudila v gospodarskih in posebn v zavarovalnih krogih mnogo pozornosti, ker kaže plastično, kako nastane iz malih skromnih početkov pri vztrajnem delu svetovni veleobrat. Zgodovina Allianz nudi najčudovitejši primer uspešnih koncentracijskih prizadevanj v nemškem privatnem zavarovalstvu. Pri nas je ta nemški zavarovalni veleobrat manj znan, ker ni deloval, pač pa je delal v Grčiji. S tem koncernom imajo Nemci vodečo vlogo v mednarodnem zavarovalnem gospodarstvu in je vprav s tem koncernom bilo nemško zavarovalstvo tesno povezano z mednarodnim zavarovalnim trgom.

2. Magdeburška grupa

je morda dokaj manjši koncern. Ta nas zanima, ker spada v to grupo pri nas delujoča zavarovalnica »Dunav«, sedaj »Dunav-Concordia«. Zavarovalnica »Donau« je bila ustanovljena l. 1867. s sedežem na Dunaju. Pri nas je bil »Dunav« ustanovljen l. 1920. kot formalno samostojna družba s sedežem v Zagrebu. Delnice so bile skoraj v izključni posesti dunajskega »Donau-a«. Po ustanovitvi Ljubljanske pokrajine so se posli »Dunava« prenesli na glavno zastopstvo dunajskega »Donau-a« v Italiji s sedežem v Rimu. V kraljevini Italiji zavarovalnica »Donau« ni imela samostojne družbe, marveč samo glavno reprezentanco matične družbe na Dunaju. Ko je ta centralna družba l. 1938./39. prevzela v Sudetih vodečo zavarovalnico »Concordia«, spadajočo ravno tako v magdeburški koncern, se je »Dunav« spremenil v »Dunav-Concordia«, s katerim imenom še danes deluje. Sestava upravnega sveta centralne družbe na Dunaju kaže, da spada ta družba v magdeburški koncern, ko sedi v upravnem svetu generalni direktor Magdeburške splošne življenjske zavarovalnice (gl. Deutsche Versicherungswirtschaft).

3. Münchner Rückversicherungsgesellschaft

Četudi je ta svetovni zavod udeležen pri koncernu Allianz, ima še posebej svoj koncern. Münchner Rückversicherungsgesellschaft je svojo zavarovalno politiko vodil na način, da se močno kapi-

talno udeležuje pri domačih in morda še bolj pri tujih zavarovalnicah, ki jih kratkoma sproti ustanavlja in si ustvarja v okviru svojega koncerna svoj pozavarovalni posel. V celoti je Münchner Rück. udeležen pri 17 nemških družbah in 15 tujih družbah v 25 tujih državah; k temu je prišteti kapitalne zveze z 11 nemškimi in 10 tujimi družbami.

Za naše zavarovalno gospodarstvo je zanimivo, da je bil Münchner Rück. kapitalno udeležen pri bivšem »Triglavu« in nato pri Ujedinjeni Zavarovalnici, ki se je pri nas po uredbi Visokega komisarja z dne 31. dec. 1941 spojila z Assicurazioni Generali.

4. Koncern Colonia-Köln

Zanimiv tudi za naše zavarovalno gospodarstvo. Vodeči zavarovalni podjetji v koncernu sta Aachner und Münchner in Colonia, ki je bila ustanovljena l. 1839. in imata okoli sebe dokaj številna zavarovalna podjetja. Med drugim je koncern l. 1938. kupil udeležbo Commercial Uniona (največje angleške družbe) pri Angloelementarju, Dunaj, ki je bil ustanovljen l. 1897. kot »Oesterreichischer Elementar«. Ko je prešel večinski paket delnic družbe Angloelementara l. 1938. v posest Colonia koncerna, je odpadlo ime Anglo in nastopa le pod firmo »Elementar«, ki ima dokaj razpreden zavarovalni posel na Balkanu; pri nas je prevzel »Elementar« portfelj Commercial Uniona. Bavi se pa samo z elementarjem (požar, nezgoda,

transport ip.), kar pove že ime firme.

Zaradi popolnosti naj omenimo še

koncern praške Slavije

(ust. 1869.) iz Češko-moravskega protektorata. V ta koncern spada ljubljanska »Slavija«, ki je drugače samostojna delniška družba. ust. 1922., ali velik paket delnic je v posesti praške »Slavije«, kar se odraža tudi v sestavi upravnega in nadzorstvenega sveta in je tako podana stvarna in osebna povezanost med matičnim zavodom v Pragi in ljubljansko »Slavijo«.

Izredno lep razvoj in poslovni uspeh v razmeroma kratki dobi »Slavije« v Ljubljani se da razumeti le, če upoštevamo veliko materialno, strokovno in tudi moralno pomoč, ki jo je nudil ljubljanski »Slaviji« matični zavod »Slavija« v Pragi, ki je imel vse do ustanovitve ljubljanske »Slavije« l. 1922. sedež za reprezentanco na jugu v Sarajevu. Ta povezanost je bila pravilno tolmačena na 4. in 6. običnem zboru (l. 1927. in l. 1929.):

»Družba je dolžna zahvalo praški Slaviji, matičnemu zavodu, ki ji je prepustil zdrav in razširjen štok, kajti delniška glavnica je pri zavarovalnih zavodih postranskega pomena, glavno je štok.«

Noben gospodarski posel ni tako zrel in pripraven za organizacijsko obliko koncerna kakor vprav zavarovalni posel, ki je tipično mednarodni in so strukturne spremembe zaradi političnih sprememb kaj lahko izvedljive. Zavarovalno podjetje nima strojev, ne zaloga blaga, ne patentov, marveč samo lahko prenosljive rezerve in organizacijo s portfeljem, ki se vsak čas lahko prilagodi novim razmeram.

Mednarodni trg železa

»Südost-Echo« z dne 18. junija slika položaj na mednarodnem trgu železa takole:

Železna in jeklena proizvodnja v USA je bila v zadnjem času nekoliko slabotnejša ko v prejšnjih mesecih. Vzrok je deloma v posledicah rudarske stavke, deloma pa v nujno potrebnih popravilih peči. Pristojna mesta si še nadalje vneto prizadevajo, da bi se povečala kapaciteta tovarn surovega jekla. Ob koncu l. 1942 je znašala njih kapaciteta za izdelavo surovega jekla 92,5 milijona neto ton proti 88,5 milijona neto tonam 31. decembra 1941. Dvig v l. 1942 je torej znašal 4 milijone ton. Označujejo pa za potrebno, da se proizvodnja dvigne vsaj še za pol milijona ton.

Severnoameriški urad za vojno proizvodnjo je izdal nove predpise glede izvoza železa in jekla. Vsi naročniki so razdeljeni v tri skupine. V prvi in drugi skupini so naročniki po zakonu o zakupu in posoji. V prvi skupini je Anglija in vsa naročila za Anglijo se morajo izvršiti najkasneje v 6 tednih, izvemši posebna naročila, za katera se določijo kasnejše dobavna doba. V drugi skupini, v kateri so skoraj vsi britanski dominijoni in vse druge države, ki so v tretji skupini, se morajo naročila izvršiti v 10 tednih, naročila iz tretje skupine, v kateri sta Argentina in Portugalska, pa v 14 tednih. Če se upošteva tudi dolgo trajanje transporta, potem se vidi, da bodo morale države na dobavo naročil precej dolgo čakati.

O položaju angleške železne industrije je sedaj le malo zanesljivih podatkov. Iz tega bi se moglo sklepati, da se oskrba Anglije z železom ni zboljšala. Kar se tiče oskrbe Anglije z železno rudo, si pristojni krogi zelo prizadevajo, da bi uvoz rude mogli povečati. Anglija mora pri tem gledati, kako si Združene države Severne

Amerike niso zagotovile samo uvoz manganove rude iz Braziliije, temveč si skušajo sedaj zagotoviti tudi večji uvoz železne rude iz Severne Afrike. Kakor se govori, je v Severni Afriki pripravljenih 750.000 ton železne rude za izvoz.

V Španiji je bila proizvodnja jekla in železa v zadnjih mesecih nekoliko višja ko v istem času lani. Enako se je razvijala tudi proizvodnja v železnem revirju v Biskajji.

V Belgiji so sklenile nekatere tvrdke dogovor o ureditvi proizvodnje v valjalnih topilnicah ter predlagale gospodarskemu ministru, da bi se razširile od njih prostovoljno prevzete obveznosti o omejitvi proizvodnje valjalnic na vso industrijo Belgije. Po tej ureditvi proizvodnje bi se smelo v prihodnjih 20 mesecih izkoristiti največ 60 odstotkov kapacitete topilnic. Poleg tega se obstoječa podjetja ne bi smela razširiti niti nova ustanoviti.

Švedski industrijski indeks izkazuje (na podlagi l. 1939 = 100) za železarne v marcu indeks 105 proti 110 v februarju in 105 v marcu 1942. Za železno predelavo so dotične številke 95 oz. 97 oz. 87. Proizvodnja kvalitetnega jekla se vedno bolj porablja za domači trg in se zato izvoz tega jekla še nadalje omejuje.

Oskrba Švice z železom je postala v zadnjem času še bolj kritična, ker je nazadoval uvoz železa — uvažja se samo še iz Španije in Švedske — in so zato predelovalne industrije svoje zaloge precej izpraznile. Zaradi materialnih težkoč se je naprava novega plavža v Choidezu zavlekla za mesec, vendar pa naj bi v nekaj mesecih vendar začel obratovati.

Turška železarne v Karabiku je ustanovila za prodajo svojih proizvodov prodajno agenturo ter to prepustila trgovinski delniški družbi Kotsch.

Italijansko delo v Črni gori

Italijanske oblasti v Črni gori so z raznimi ukrepi in deli znatno zboljšale gmetni položaj civilnega prebivalstva. Plače nameščencev v Črni gori so se zvišale za skupno 25 milijonov lir. Cestnih del je bilo izvršenih za 40 milijonov lir. Nadalje je bilo zboljšanih 14 brzojavnih central s 650 km dolгим omrežjem. Na novo so se napravile nekatere elektrarne in vodovodi. Zelo mnogo so tudi Italijani storili za zboljšanje zdravstvenih razmer in ustanovili več ambulatorijev in zdravstvenih postaj, poleg tega pa so tudi italijanski vojaški zdravniki nudili prebivalstvu svojo pomoč.

Hrvatska bo izdelovala kmetijske stroje

Kakor je izjavil hrvatski minister za ljudsko blagostanje dr. Balin, potrebuje Hrvatska za kmetijstvo 10.000 plugov, 1000 bran, 5000 sejalnih strojev in 1.300.000 motik, kos, srpov in drugega kmetijskega orodja. Da bi razbremenila uvoz teh predmetov, je posvetila hrvatska vlada lastni proizvodnji kmetijskih strojev in kmetijskega orodja povečano pozornost. Najkasneje v enem mesecu bo razdeljenih kmetovalcem 1000 plugov, ki se bodo izdelali doma.

Povečana gojitev sladkorne pese v Evropi

Internacionalna zveza za sladkorno statistiko je izvedla v maju v vseh evropskih deželah povpraševanje o verjetnih nasadih sladkorne repe. Rezultat tega povpraševanja je naslednji: Francija 160.000 (prejšnje leto 190.000) ha, Belgija 44.470 (51.037), Danska 45.000 (46.431), Švedska 49.400 (53.321), Srbija 19.600 (13.220), Romunija 70.000 (41.343), Švica 4550 (3.853), Finska 3100 (2535). Gen. komisariat Latiška 20.000 (20.000), Gen. komisariat Litva 15.000 (12.300), Turčija 47.000 (33.835). Če se seštejejo te številke, se dobi skupna vsota s sladkorno repo posejane površine v višini 478.120 ha proti 467.877 ha v prejšnjem letu, kar je za 2,19 odstotka več.

V državah, ki niso obsežene v povpraševanju Mednarodne zveze za sladkorno statistiko, se morejo pričakovati po Lichu naslednje s sladkorno peso posejane površine: Slovaška 15.000 (16.000), Madžarska 100.000 (77.000), Italija 160.000 (150.000), Španija 75.000 (25.000), Hrvatska 10.000 (4.411), Bolgarska 23.000 (22.000), Velika Britanija 165.000 (165.000), Irska 40.000 (37.000). Brez Nemčije, Nizozemske, Generalne gubernije in Protektorata bi se torej povečala površina s sladkorno repo posejane zemlje od 964.038 ha v l. 1942/43 na 1.066.120 hektarjev v l. 1943/44 ali za 1,6 odstotka več.

Ker se je tudi v velikonemškem prostoru posejalo sladkorne pese najmanj toliko ko prejšnje leto, je gotovo, da bo letošnji pridelek sladkorne pese večji od lanskega.

Bolgarska rožna žetev

Bolgarska rožna žetev se je letos izkazala mnogo boljše, kakor pa se je pričakovalo. Računajo, da bo letošnja letina dala približno 2 milijona kg rož. Samo do 15. junija je bilo zbranih 1,5 milijona kg rožnih cvetov, a vse zbirke še niso končane. Bele rože se ne bodo destilirale, temveč porabile za izdelavo vitaminov.

Romunija je znižala ceno koruze

Maksimalna cena za koruzo je bila v Romuniji z odpravo premije s 1. julijem znižana za 20 ti-soč lejev na vagon ter znaša sedaj samo 180.000 lejev za 10 tonski vagon. Znižanje cene kaže, da se pričakuje dobra letina.

Madžarska socialna politika

Problemi in učinki madžarske socialne politike se morajo presojati s stališča, da se je Madžarska v zadnjih desetletjih razvila iz izrazito agrarne dežele v agrarno-industrijsko deželo. Industrializacija, ki jo je vojna še pospešila, je strukturo madžarskega gospodarstva zelo spremenila in s tem postavila madžarske socialne probleme na novo podlago. Vrednost industrijske proizvodnje dosega po najnovejših podatkih kmetijsko proizvodnjo. Samo še polovica vseh zaposlenih ljudi pripada na Madžarskem poklicno kmetijstvu, dočim na Bolgarskem in v Romuniji še približno 80 odstotkov. Proces industrializacije je globoko posegel v navidezno neizčrpní madžarski rezervuar delovnih sil.

Mezde v madžarski industriji označujejo zlasti trije znaki: 1. v primeri s srednjo in zapadno Evropo nizka mezdna raven, 2. velika razlika med mezdami strokovno izvežbanih delavcev in pomožnih delavcev ter 3. velika diferena med mezdami v glavnem mestu in v pokrajini. Zaradi velike vzporednosti med narodnim dohodkom in mezdami navajamo tabelo, ki jo je v zadnjem mesečnem poročilu navedel Dunajski zavod za proučevanje gospodarstva. Po tej tabeli je znašal na glavo prebivalca narodni dohodek:

	Madžarska	pengö	ška = 100
Madžarska (1938)	418	100	
Jugoslavija (1926)	329	78	
Romunija (1938)	384	91	
Bolgarska (1935)	247	59	
Slovaška (1940)	249	60	
Francija (1938)	974	233	
Vel. Britanija (1938)	1527	365	
USA (1938)	3030	725	

Socialno politični ukrepi na Madžarskem ne slone na osnovnem socialnem zakonu kakor v Italiji na Carti del Lavoro ali v Nemčiji na socialnem zakonu, temveč so nastali z dopolnitvijo raznih socialnih določb, ki so se začele izdajati proti koncu preteklega stoletja. Socialno zavarovalno skrbstvo je v svoji izgradnji podobno nemškimi in zapadno evropskim socialnim sistemom. Kot nosilci in upravitelji zavarovalnega aparata so se ustanovili razni socialni zavodi. Najvažnejši taki ustanovi sta: Kmetijski socialni zavod (OTI) in Zavarovalni zavod

za zasebne nameščence (MABI). V organizacijskem pogledu sloni madžarsko socialno zavarovanje na načelu samouprave. Bolniško zavarovanje je najbolj izdelana panoga socialnega zavarovanja. Zavarovanje za primer brezposelnosti zaradi pomanjkanja sredstev dosedaj še ni bilo uvedeno.

V prizadevanju, da se gospodarski red zboljša, je moderno delovno pravo mnogih držav skušalo izločiti delovno pogodbo iz sheme individualnih pogodb in jo nadomestiti s kolektivnimi pogodbami. Madžarsko delovno pravo je v tem pogledu zaostalo za srednjo Evropo. Delovni pogoji se na Madžarskem še danes urejajo na podlagi individualnih pogodb med delodajalci in delojemalci. Stališče nasprotnosti interesov med delodajalci in delojemalci obvlada zato industrijsko življenje Madžarske. Pomembno socialno novost na polju mezdne politike je prinesel zakonski člen XXXVI. iz l. 1938, ki je uvedel posebno doklado za vzgojo otrok v industriji, trgovini, rudarstvu in plavžih zaposlenih delavcev.

Stanovanjske razmere delavstva so na Madžarskem, zlasti pa v Budapešti, nezadovoljive. Važen korak za rešitev vprašanja delavskih stanovanj pomeni vladna odredba iz maja 1942. Naloga za zidavo delavskih stanovanj se s to naredbo nalaga industrijskim, trgovskim in rudarskim podjetjem, ki zaposlujejo delavce, država pa podjetja pri tem podpira z davčnimi in pristojbinskimi ugodnostmi ter z obrestnimi prispevki. Že dalj časa delujoča Deželna kreditna zadruga za zidavo stanovanj dovoljuje podjetjem za delavska stanovanja obligacijska posojila v višini do 50 odstotkov vseh stavbenih stroškov.

Čeprav ni rešitev socialno-političnega problema na Madžarskem še tako napredovala kakor v drugih industrializiranih deželah, se more vendar reči, da se morejo dosedanje storitve na socialno političnem polju označiti kot velike, zlasti če se upošteva, da je Madžarska od svetovne vojne doživela tri povečave svojega ozemlja, kar je povzročalo vedno nove aspekte v njenih upravnih nalogah. (Po »Neues Wiener Tagblatt«.)

Denarnišтво in zavarovalstvo

Taksa za potrdila o prejemu mesečnih plač

Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov, večanjeno v podpisani zvezi, je zaprosilo pristojna oblastva z ozirom na dvome, ki so nastali glede taksiranja plačilnih pol, za pojasnilo, ali jih je treba taksirati v smislu čl. 33 bivše jugoslovanske taksne tarife ali na osnovi čl. 21 naredbe Visokega komisarja z dne 8. februarja t. l. št. 16.

Inšpektor za finančne zadeve Ljubljanske pokrajine pri finančni direkciji je sporočil svoje mnenje z dopisom z dne 9. junija t. l. št. 946/45-V-ex 1943, iz katerega v naslednjem sporočamo:

»Na Vaš dopis z dne 5. junija t. l., št. 587/43/44, Vam sporočam, da se za pismena potrdila o prejemu mesečnih plač pobira pobotniška taksa predvidena v čl. 21. naredbe Visokega komisarja št. 16 z dne 8. februarja 1943-XXI.«

Pokrajinska zveza delodajalcev.

Lep razvoj Bančnega društva v Beogradu

Ravnokar objavljene števke o poslovanju Bančnega društva v Beogradu kažejo, da je banka dossegla lani zelo lepe uspehe. Bilančna vsota se je zvišala od 972

som iz prejšnjega leta zvišuje na 5.1 milijona din, pa 2 milijona din za pokojninski sklad, 1.24 milijona za posebni rezervni sklad, ostanek v višini 1.86 milijona din pa se bo prenesel na novi račun. Bančno društvo torej tudi letos, kakor lansko leto, ne bo izplačalo dividende.

Od drugih postavk iz bilance bi omenili: Gotovina se je zmanjšala od 538 na 279 milijonov din, celotna vsota dolžnikov se je zvišala od 393 na 1030 milijonov din, posojila brez diskontnih in avalnih kreditov se razdele na posamezne gospodarske panoge v odstotkih takole: banke in denarni zavodi 1.76, rudarstvo in topilnice 45.06 (predlani 12.82), industrija in trgovina 3.95 (9.74), kemična industrija 2.16 (3.79), tekstilna in oblačilna industrija vključno s trgovino s surovinami 3.58 (21.33), živila vključno z žitno trgovino in kmetijstvom 31.23 (31.39), les predelujoča podjetja vključno gozdno gospodarstvo 1.31 (3.04), skladišča in transportna podjetja 0.47 (1.98), električna industrija 0.61 (5.14), druga podjetja 4.87 (8.28). Vidi se, da se je banka predvsem zanimala za rudarska in topilniška podjetja. Skupna vsota terjatev upnikov se je zvišala od 798 na 1.472 milijonov din, hranilne vloge pa so se znižale od 39.13 na 23.03 milijona din. Predsednik upravnega sveta je Franz Neuhaus, podpredsednik pa dr. Josef Joham z Dunaja.

Omejitev bolgarskega obtoka bankovcev

Da se omeji obtok bankovcev, je izdala Bolgarska narodna banka na podlagi sklepa ministrskega sveta naredbo o izplačilih denarja pri Narodni banki, Bolgarski kmetijski in zadržni banki, Poštni hranilnici ter pri zasebnih bankah in denarnih zavodih. Po tej

naredbi morajo denarni zavodi pri izplačilih izplačati v bankovcih največ 50%, največ pa 50.000 lefov na en dan, ostanek pa v 3 odstotnih državnih blagajniških zapiskih. Samo vsote, ki so namenjene za plače in mezde, se smejo v polnem znesku izplačati v bankovcih. Vsote, ki se izplačujejo poslaništvom, se morejo poljubno izplačati v bankovcih ali blagajniških zapiskih. Ravnateljstvo Narodne banke ima pravico, da dovoli izjeme.

Zamenjava bankovcev na Bolgarskem

Bolgarska narodna banka je objavila, da se morajo do 20. septembra 1943 zamenjati vsi bankovci po 1000 in 5000 lefov vseh emisij. Pri zamenjavi pri Narodni banki se bo do 60 odstotkov predloženih vsot zamenjalo za bankovce po 500 lefov, 40 odstotkov pa za zakladne bone. Ker se rok za zamenjavo ne bo podaljšal, bodo izgubili z 20. septembrom vsi stari bankovci po 1000 in 5000 lefov veljavo.

Prisilna štednja na Danskem

Danska vlada je predložila parlamentu zakonski načrt, s katerim se uvaja prisilna štednja, ki naj zajame odvisno kupno moč. Po tem načrtu bi moral vsak, ki ima nad 10.000 kron letnih dohodkov, vplačati pri Danskí narodni banki določen znesek, ki se mu vrne šele l. 1946. Prisilna štednja bi bila progresivna.

Na izrednem občnem zboru Jadransko-podunavske banke je bil sprejet sklep, da se zviša delniška glavnica od 24 na 40 milijonov din. Glavnica družbe bo v bodoče razdeljena na 27 milijonov din osnovne glavnice ter na 13 milijonov din prioritete glavnice.

Poslovanje Meinlovega koncerna

V svojem poslovnem poročilu naglašá uprava družbe Julius Meinel AG, Dunaj, da se je gospodarstvo v vseh državah, v katerih deluje družba, še bolj preusmerilo na vojno gospodarstvo ter se je moralo zato tudi delovanje družbe temu prilagoditi. Zato je bilo neizogibno, da je nazadoval promet v prosto razpoložljivih predmetih. Promet koncerna je v primeri s prejšnjim letom narasel za 16 odstotkov. Povečanje prometa so v prvi vrsti dosegle inozemske družbe. Znova je mogoče izplačilo dividend. V mednarodni sestavi koncerna se je zgodilo več sprememb. Madžarska družba Meinel Gyula je pridobila 25% delniške glavnice neke vinske delniške družbe in 85% delnic neke druge družbe. Slovaška Meinlova družba je kupila vse delnice Prve trenčinske tovarne za likerje. Delniška družba Meinel v Berlinu je zvišala svojo glavnico od 0,8 na 2 milijona mark, družba v Buka-

rešti pa od 15 na 30 milijonov lejev. Koncernska družba v Varšavi je zvišala delniško glavnico od 1 na 2 milijona zlotov. Tvrška Giulio Meinel Trieste se je spremenila v delniško družbo z delniško glavnico 1 milijona lir. V generalni guberniji je bilo na novo ustanovljenih 15 podružnic, na Hrvatskem 4, v Romuniji 4, v Srbiji 2, v Slovaški 5, v Protektoratu in v Madžarski pa po ena podružnica. Dunajska delniška družba Julius Meinel je imela 292 podružnic, ves koncern Meinel pa 676.

Iz zadržnega registra

Kreditna zadruga železničarjev Ljubljanske pokrajine v Ljubljani je vpisala izbris člana svojega upravnega odbora Škofa Franca ter vpis člana upravnega odbora Repine Jožeta.

Il filato italiana per tessuti e calze di massimo praticità e di massima durata

Italijanska preja za tkanine in nogavice najpraktičnejše in (najbolj uporabna) najcenejše

BEMBERG S. A.

Sede sociale - Direzione Commerciale Amministrativa

MILANO
Corso Sempione 2

Sedež družbe - Trgovsko in upravno ravnateljstvo

GOZZANO
(NOVARA)

TOVARNA IN TEHNIČNO RAVNATELJSTVO

STABILIMENTO DIREZIONE TECNICA

Gospodarske vesti

Bivši jugoslovanski rečni plovni park se bo razdelil med države naslednice ter bo dobila Madžarska več donavskih ladij, ki so že pred prvo svetovno vojno bile njena last. Tako dobi Madžarska tudi veliki rečni parnik »Karadjordje«, ki se je prej imenoval »Fran Josip I.« Pod tem starim imenom se bo parnik znova uvrstil v madžarski rečni plovni park.

Tovarno za proizvodnjo glicerina bodo v kratkem ustanovili v Srbiji. Pri ustanovitvi bo sodelovala poslovna centrala za sladkor, melaso, pivo, spirit in kvas.

Srbska tvornica Vistad je znatno povečala svojo proizvodnjo plugov. Lani jih je izdelala 600, letos pa je samo v prvih petih mesecih izdelala 15.000 plugov.

Za nove ceste in vzdrževanje se danjšega cestnega omrežja je bil dovoljen romunski generalni direktor

čiji za ceste kredit 2.3 milijarde lejev.

Romunija je pridelala lani rekordno veliko krompirja. L. 1941. je pridelala 54.370 vagonov, l. 1942. pa 171.140 vagonov krompirja.

Štiritedensko knjižno obračunavanje med uvede Madžarska po nemškem vzoru, da se zmanjša pisarniško delo. Delavci pa bodo prejimali mezde še nadalje vsak teden.

Po obnovi železniške zveze Turčije z Evropo je prišlo po podatkih lista »Deutsche Verkehrs Nachrichten« v prvem letu v Carigrad 1000 natovorjenih vagonov.

V Nemčiji se sme v bodoče izdelovati samo pet vrst kovčegov. Tvornice, ki izdelujejo kovčege, morajo te prodajati v prvi vrsti trgovcem v bombardiranih mestih, trgovci-detajlisti pa predvsem osebam, ki so trpele zaradi bombardiranja mest.

Na Nizozemskem so kmetovalcem predpisali, naj goje oljnata semena. Angleški trgovski zastopniki in

potniki so na nekem zborovanju sprejeli ostro protestno resolucijo proti naraščajočim načrtno-gospodarskim tendencam vlade, ki bi mogle polagoma popolnoma izločiti trgovino.

Stroški za zidavo hiš so se v Angliji od izbruha vojne zvišali za 105 odstotkov. Vlada je zaradi tega imenovala posebnega pooblaščenca, ki naj doseže zboljšanje in poenotevitev stavbene delavnosti.

Egiptska bombažna letina bo letos znašala samo 4.1 milijona kantarjev proti 8.2 milijona v prejšnjem letu. Pridelava se bo tako silno zmanjšala, ker se je tudi zasadi polovico manj bombaža ter se je tako pridobljena prosta zemlja uporabila za pridobivanje živil.

Kanada je pred vojno večinoma izvažala kmetijske in gozdne proizvode, sedaj pa vedno bolj izvažata gotove izdelke. Kanadski trgovin-

ski minister je napovedal, da bo skušala Kanada po vojni prodreti s svojimi izdelki na južno-ameriške in azijske trge.

Med Argentino in USA je bil sklenjen dogovor o dobavih zemeljskega olja. Argentina bo dobavila 360.000 ton mineralnega olja Urugvaju, Paragvaju in Braziliji, zato pa bo dobila od Združenih držav Severne Amerike 36.000 ton vrtnega orodja.

Kmetijski oddelek ameriške vlade je naznanil, da so letošnji žetveni izgledi najnižji v zadnjih treh letih. Vsa žetev se ceni samo na 500 milijonov bušjev.

občnem zboru samo član, ki je položil polico vsaj 8 dni pred občnim zborom pri ravnateljstvu društva v Ljubljani.

že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete, Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Občni zbori

Šentjanski premogovnik And. Jakil, d. d. v Krmelju ima 15. redni občni zbor 24. julija ob 11.30 v pisarniških prostorih Prometnega zavoda v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15. Delnice se morajo položiti vsaj 8 dni pred občnim zborom pri družbeni blagajni ali pri t. And. Jakil, tvornica koža i cipela v Karlovcu.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani ima redni občni zbor 30. julija ob 15. v svojih poslovnih prostorih. Občni zbor je sklepčen, če zastopajo člani na njem najmanj 200 glasov, sicer je pol ure kasneje drug občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število navzočih članov. Glasovalno pravico ima na

Ostre določbe na Grškem proti špekulaciji z zlatom

Grška vlada je izdala nov zakon za zatiranje špekulacije z zlatom in zlatimi kovanci. S tem zakonom je dobila Grška banka kot edina pravico, da nakupuje in prodaja zlato po cenah, ki jih vsakokrat določi finančni minister. Proti vsem osebam, ki bi se pregrešile proti novemu zakonu, se bo najstrože postopalo. V posebni izjavi tisku je dejal grški ministrski predsednik, da ima sedaj vlada zaradi pomoči posebnih pooblaščenecv osnih sil moč, da zatre špekulacijo, ki škoduje vsemu grškemu narodu.

PRIPOROČA SE:

AVTOMATIČNI BIFE
DRUŽBA Z O. Z.

RIO

LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 4

Pralni prašek
„Novi radion“

ki se je pojavil na trgu z rdečo etiketo, rumenimi žarki in belim tiskom

ni izdelek
tvrdke Georg Schicht d. d.

ki začasno radi vojnih razmer „Radion“-a ne izdeluje

TISKARNA MERKUR

Ljubljana, Gregorčičeva 23

LASTNA KNJIGOVEZNIKA

se priporoča za cenjena naročila, ki jih bo izvršila
hitro, lično in po zmetni ceni

TELEFON
25-52

Tiska knjige, brošure, časopise, kuverte, račune, letake, valbila, posetnice, posmrtna naznanila itd. v eni ali več barvah

A. C. B. AZIENDA
CARTIERA BICCHI

Via Filodrammatici 5 - Milano

ZALOGNE PAPIRNICICE:
MILANO - FIRENZE - GENOVA - TORINO - ROMA

Tiskovni pisalni papir, papir za publikacije, knjižni papir, risalni, priročni papir, priročni papir, ertan, pisemski papir v škotalah in ovitkih, trgovski ovitki, pivniki, dvojni kvadratni papir želatiniran, papir za platnice, offset papir in listki, higienski valjki, - pragalni papir za pisalne stroje -

FILATURA DI COSSATO
COSSATO

Accomandita Semplice.
Komanditna družba

Capitale L. 4.000.000. Tel. 90-58

Glavnica L. 4.000.000.

Telegr.: Filatura - Cossato.

Filati per tessitura - maglieria
e per confezioni a mano.

Ritoritura e tintoria.

Preje za tkanje - pletenine in
za ročna dela.

Izdelovalnica sukancev in barvarnica.

CONSORZIO NAZIONALE PRODUTTORI ZUCCHERO
Via Garibaldi 7
GENOVA

S. A. FRANCESCO BIANCOLI

Fibre Tessili - Filati
Tintoria - Ritoritura - Incannaggio

Tekstilna vlakna - preja - barvanje - navijanje

MILANO, Piazza Crispi 5

Krema za nego otrok
BABY-KOL

Mc. Ph. J. Koláč

dobi se v vseh lekarnah
in drogerijah

DARMOL
najboljše odvajalno sredstvo

POŠILJKE IZ ITALIJE

v Ljubljansko pokrajino
Vam najhitreje in najceneje dostavi mednarodna transportna tvrdka

Marchesi Lombarda S. A.
Milano - Via Arnaldo da Brescia 8

Enkrat tedensko zbiralni vagon

Milano - Ljubljana
Strokovna carinska služba na vsah obmejnih postajah - tudi v inozemstvu

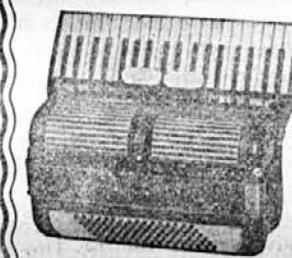
Zastopstvo v Ljubljani
Rajko Turk, Vilharjeva c. 33

Tel.
40
88

PREMOG GOMBAČ
GLEDALIŠKA 14

OKVIRJE izdeluje specialist **KLEIN**
Wolfova 4

IZDELOVALNICA HARMONIK

FLEISS JOSIP

LJUBLJANA, BLEIWEISOVA 35

VAM NUDI VELIKO IZBIRO

PIANO IN DIATONIČNIH HARMONIK

Da più di 25 anni - Že več ko 25 let

i Rimedi Heumann vengono usati con mirabile successo e con soddisfazione dai consumatori. Fate anche Voi una prova e domandate il listino presso la

se sredstva Heumann uporabljajo s čudovitim uspehom in v zadovoljstvo odjemalcev. Poskusite enkrat tudi Vi in zahtevajte cenik pri

S. A. Heumann
MILANO, Via Stilicone 39

KNJIGOVEZNIKA
Ljudske tiskarne

LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica 6

a) Knjigoveški oddelek:

Vezava vseh vrst od preprostih do razkošnih.

Zaloga poslovnih knjig in rastriranih papirjev za knjigovodstvo.

b) Torbarski oddelek:

Izdelovanje kovčegov, potnih in damskih torbic, aktovk, listnic, denarnic in sličnih galanterijskih izdelkov.

Solidno in priznano delo.

Mestna hranilnica ljubljanska

izplačuje „A vista vloge“ vsak čas, „navadne“ in „vezane“ po uredbi. **Pupitarno varna!** Sodno depozitni oddelek, hranilniki, tekoči računi

Za vse vloge in obveze hranilnice jamči **Mestna občina ljubljanska**